

Social ulighed i Danmark

Hvert 10. barn af forældre uden arbejde er blevet anbragt

Der er en stærk overrepræsentation af børn af forældre uden arbejde, som er blevet anbragt. 10 pct. børn af forældre uden arbejde er blevet anbragt, mens gennemsnittet kun er 1,6 pct. Den samme tendens ses, når vi ser på andelen af børnesager. Hvert 3. barn af forældre uden arbejde har haft en børnesag. Det skal ses i lyset af, at det i gennemsnit kun er omkring hvert 10. barn. Der eksisterer altså stadig en social ulighed i Danmark, som sætter sit præg på børnenes opvækst.

af analytiker **Sune Caspersen**

og stud.soc. **Astrid Thilkjær Frier**

9. februar 2019

Analysens hovedkonklusioner

- Mange børn i klassen uden for arbejdsmarkedet, dvs. hvor forældrene var uden for arbejdsmarkedet, da de var små, bor ikke med deres forældre som 15-årig. Udviklingen er dog, at flere børn i klassen uden for arbejdsmarkedet bliver boende hos deres forældre end tidligere. Hvis forældrene var i beskæftigelse under barnets opvækst, er det langt flere af børnene, der bor med deres forældre som 15-årig.
- Hvert 3. barn i klassen uden for arbejdsmarkedet har haft en børnesag, mens det er hvert 9. barn i arbejderklassen. Når vi ser på andelen af børn, hvis forældre er fra henholdsvis middelklassen, den højere middelklasse og overklassen, så er andelen helt nede på under 5 pct.
- Hvert 10. barn i klassen uden for arbejdsmarkedet er blevet anbragt, mens gennemsnittet på tværs af klasserne er 1,6 pct. Det er til sammenligning kun 1,4 pct. af arbejderklassens børn, som er blevet anbragt, og endnu færre i de øvrige klasser.

Kontakt

Direktør

Lars Andersen

Tlf. 33 55 77 17

Mobil 40 25 18 34

la@ae.dk

Kommunikationschef

Mikkel Harboe

Tlf. 33 55 77 28

Mobil 28 36 87 50

mh@ae.dk

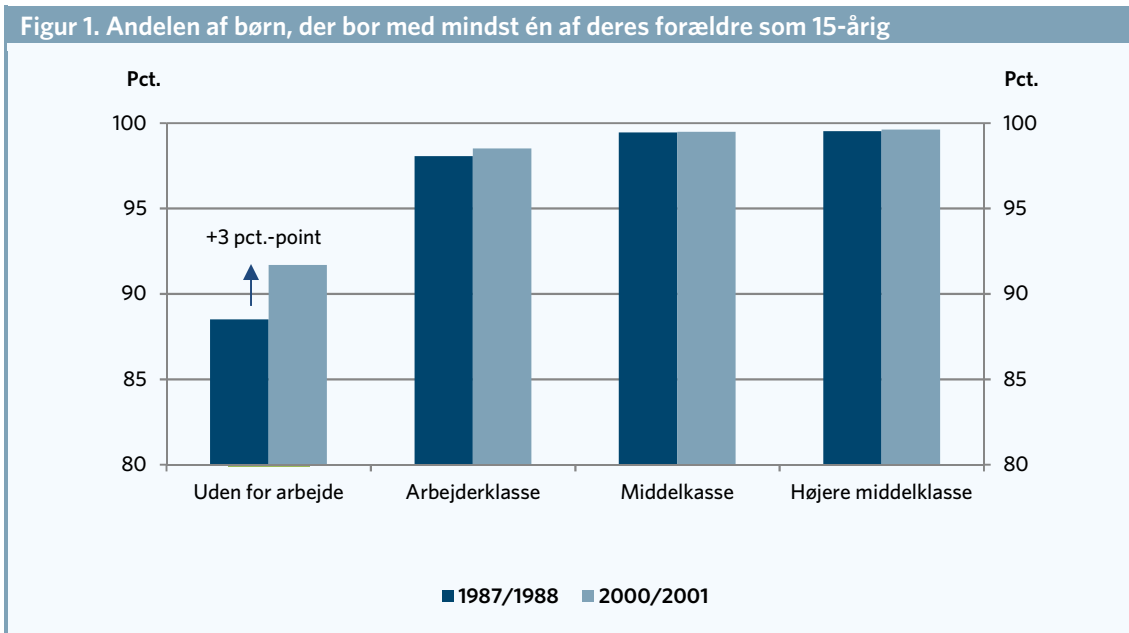
Færre bor med deres forældre, hvis de er uden for arbejdsmarkedet

For at undersøge den sociale ulighed har AE i denne analyse kortlagt forskellige sociale opvækstvilkår på tværs af de sociale klasser i Danmark. Vi har undersøgt, hvorvidt børn i henholdsvis klassen uden for arbejdsmarkedet, arbejderklassen, middelklassen, højere middelklasse og overklassen bor med deres forældre, om de har haft en børnesag, og om de er blevet anbragt.

På baggrund af forældrenes indkomst, uddannelsesbaggrund og arbejdsmarkedstilknytning fra barnet er 0 til 6 år, er børnenes forældre opdelt i 5 sociale klasser. Da forældrene ikke nødvendigvis tilhører den samme klasse i hele perioden, er det den hyppigste, der angives for barnet. For en nærmere beskrivelse af metoden henvises til boks 1.

Overklassen omfatter dem, der tjener mere end 3 gange den typiske indkomst, hvilket svarer til ca. 1,2 mio. kr. om året. Den højere middelklasse består dels af indkomster mellem 2 og 3 gange den typiske indkomst, dels af personer med en lang videregående uddannelse, der er i beskæftigelse. Herefter kommer middelklassen, som omfatter de fleste med en kort til mellemlang videregående uddannelse, og arbejderklassen, der består af faglærte og ufaglærte. Står man uden for arbejdsmarkedet i langt størstedelen af året, falder man i klassen uden for arbejdsmarkedet, som således omfatter personer, der er uden beskæftigelse i en længere periode. I boks 2 findes en mere uddybende beskrivelse af klasserne.

Figur 1 viser, at for den generation, der er født i år 2000/2001, bor godt 90 procent af børnene i klassen uden for arbejdsmarkedet med mindst én af deres forældre som 15-årig, mens næsten samtlige børn fra middelklassen og den højere middelklasse bor med mindst én af deres forældre. Vi ser også, at mere end 98 pct. af arbejderklassens børn bor med mindst én af deres forældre som 15-årig, hvilket er langt flere end børn i klassen uden for arbejdsmarkedet.

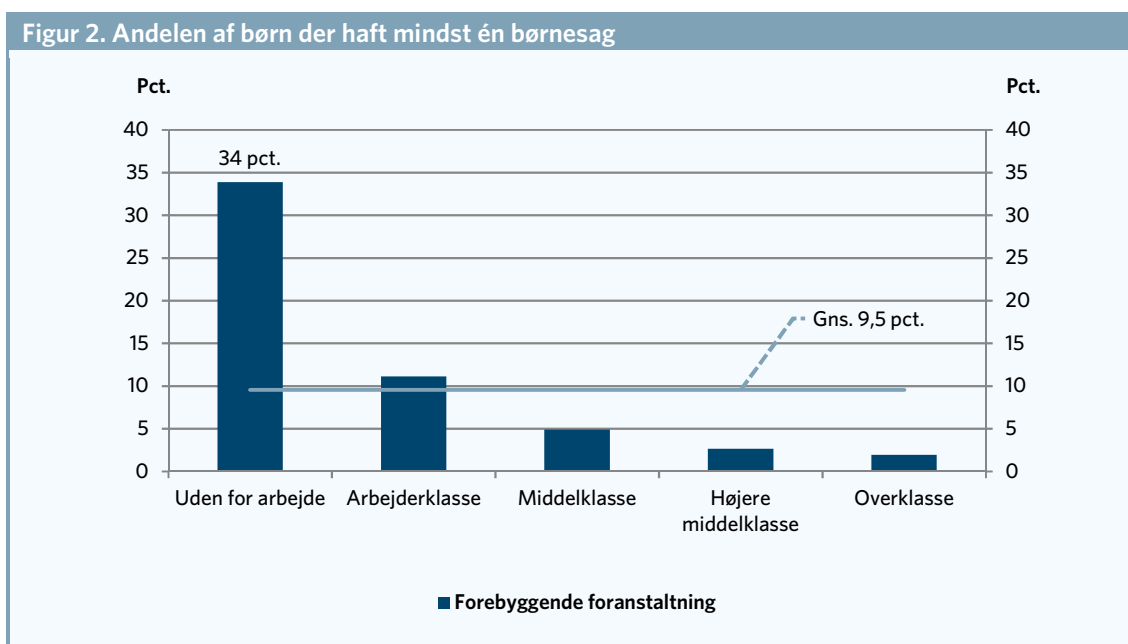
Anm.: Se boks 1 for metode. Figuren viser udviklingen i andelen af børn, der er vokset op i de forskellige klasser, som bor med ingen eller mindst én forælder som 15-årig. Overklassen indgår ikke i figuren pga. diskretionshensyn, da meget få børn i overklassen ikke bor med deres forældre. Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Med andre ord er det omkring hvert 10. barn af forældre uden for arbejdsmarkedet, som bor uden nogen af sine forældre som 15-årig. Der er altså en social ulighed i Danmark, hvor børn af klasserne har forskellige opvækstvilkår. På den anden side kan vi se af figur 1, at andelen af børn i klassen uden for arbejdsmarkedet, som bor med mindst én af sine forældre, er steget med 3 procentpoint fra generation 1987/1988 til 2000/2001.

Hvert 10. barn har haft en børnesag

I den følgende figur fokuserer vi på generation 2000/2001 og ser på, hvor mange af børnene der har haft en børnesag (eller forebyggende foranstaltning) fordelt på tværs af klasserne. Figur 2 viser, at 34 procent af de børn, hvis forældre ikke er i arbejde, har haft en børnesag. Det svarer altså til, at hvert 3. barn i klassen uden for arbejdsmarkedet har haft en børnesag, mens gennemsnittet er hvert 10. barn.

Vi ser også, at over 10 procent af arbejderklassens børn har haft en børnesag. Derimod er det under 5 procent af børnene, hvis forældre tilhører henholdsvis middelklassen, den højere middelklasse og overklassen, der har haft en børnesag. De børn, som involveres i en børnesag, har på en række områder oplevet en anderledes opvækst end mange af deres jævnaldrende.

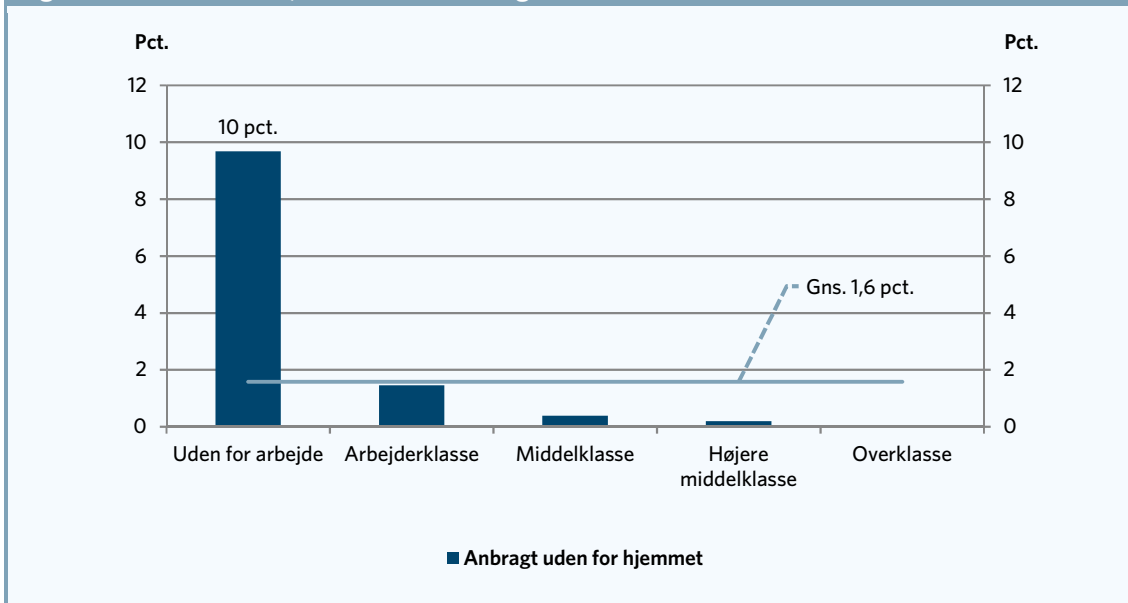

Anm.: Se boks 1 for metode. Figuren viser, hvor stor en andel af børn, der er vokset op i de forskellige klasser, som har haft mindst én forebyggende foranstaltning til og med det 15. kalenderår efter fødslen. Opgørelsen omfatter generation 2000/2001.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Markant flere børn er blevet anbragt hvis forældrene er uden for arbejdsmarkedet

En lignende fordeling på tværs af klasserne kommer også til udtryk, når man ser på, hvem der er blevet anbragt. Figur 3 viser, at børn i klassen uden for arbejdsmarkedet også er overrepræsenterede, når vi ser på andelen, der er blevet anbragt. Det er ca. 10 procent af børnene i klassen uden for arbejdsmarkedet, som er blevet anbragt. Det skal ses i lyset af, at der i gennemsnit er 1,6 procent, som er blevet anbragt. Til sammenligning er det kun 1,4 pct. af arbejderklassens børn, som er blevet anbragt, og endnu færre i de øvrige klasser.

Figur 3. Andelen af børn, der er blevet anbragt

Anm.: Se boks 1 for metode. Figuren viser, hvor stor en andel af børn, der er vokset op i de forskellige klasser, som er blevet anbragt uden for hjemmet senest i det 15. kalenderår efter fødslen. Opgørelsen omfatter generation 2000/2001.
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Analysen viser, at der stadig eksisterer en social ulighed i Danmark på tværs af de sociale klasser. Det er tydeligt, at forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet er af stor betydning for børnenes opvækst. Den sociale ulighed kommer til udtryk i forskellige opvækstvilkår for børnene på tværs af klasserne og kommer dermed til at præge deres sociale arv.

Boks 1. Sådan har vi gjort

I denne analyse har vi set på, hvordan opvæksten for børn født i år 2000 og 2001 adskiller sig på baggrund af forældrenes klasse.

Den klasse, som barnet vokser op i, er opgjort på baggrund af, hvilken klasse forældrene tilhørte i flest år, mens barnet var 0 til 6 år gammel. Tilhører forældrene forskellige sociale klasser, er det den højeste, som anvendes i analysen. Har den ene forælder f.eks. en uddannelse som sygeplejerske og derved tilhører middelklassen, mens den anden forælder er uddannet tømrer og altså i arbejderklassen, er det middelklassen, som anvendes.

Forebyggende foranstaltninger omfatter forskellige typer af kontakt med socialforvaltningen, herunder aflastningsophold for unge, tildeling af fast kontaktperson, familiebehandling for at styrke forældre-barn-relationen, økonomisk støtte i forbindelse med konsulentbistand eller pædagogisk støtte for at undgå anbringelse uden for hjemmet.

Anbringelse indebærer, at barnet anbringes uden for hjemmet. Det er dog muligt, at et barn vender tilbage til at bo med sine forældre efter en anbringelse, hvis de forhold, der foranledigede anbringelsen, er blevet udbedret.

Boks 2. Definition af klasserne**Overklasse:**

- Selvstændige, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst (1,2 million i 2018-prisniveau).
- Topledere, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med videregående uddannelse, der tjener over tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Eksempler: Fabrikant, bankdirektør, finansanalytiker, kommunaldirektør.

Højere middelklasse:

- Selvstændige, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst (mellem 785.000 kr. og 1,2 million kr. i 2018-prisniveau).
- Topledere, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med videregående uddannelse, der tjener mellem to og tre gange så meget som den typiske indkomst.
- Personer med akademisk uddannelse, der er i arbejde og ikke indgår i overklassen, uanset indkomst.
- Eksempler: Skoleleder, ingeniør, gymnasielærer, læge.

Middelklasse:

- Selvstændige, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst (under 785.000 kr. i 2015-prisniveau).
- Topledere, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst.
- Personer med kort eller mellemlang videregående uddannelse, der tjener under det dobbelte af den typiske indkomst.
- Eksempler: Murermester, brugsuddeler, folkeskolelærer, sygeplejerske.

Arbejderklasse:

- Personer med erhvervsfaglig uddannelse, der ikke indgår i en af de øvrige klasser.
- Ufaglærte, der ikke indgår i en af de øvrige klasser.
- Eksempler: Industritekniker, tømrer, lastbilchauffør, sosu-assistent.

Uden for arbejdsmarkedet:

- Personer, der er uden for arbejdsmarkedet mere end 4/5 af året.
- Eksempler: Førtidspensionist, kontanthjælpsmodtager.

Studerende indgår ikke i klasseopdelingen. Kun personer i aldersgruppen 18-59 år er med i klasseopdelingen.